

בעניין שבין:

מוחמד מוסא שחאדה אבו עראם ו-108 אחר'

כולם ע"י ב"כ עוה"ד תמר פלדמן ואח'

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
ת"ד 34510, ירושלים 91000
טל': 02-6521218; פקס': 02-6521219
tamar@actri.org.il

המבקשים

- נ ג ד -

שר הביטחון ואח'

כולם באמצעות פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, רח' צלאח א-דין 29, ירושלים

המשיבים

תגובה לתגובת המשיבים לבקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט

בהתאם להחלטתו של בית המשפט הנכבד מיום 4.2.2013, מתכבדים המבקשים להגיש את תגובתם לתגובת המשיבים לבקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט, כדלקמן.

הנזק שנגרם לאדמות המעובדות של התושבים וההפרעה לחייהם

1. המבקשים טענו בבקשתם כי החל מיום 21.1.13 החלו כוחות הצבא להתאמן בדרום שטח אש 918, בקרבת הכפרים ג'ינבה, תבאן ומרכז, על שדות מעובדים של תושבי הכפרים, וכי כתוצאה מהאימונים הללו נגרם נזק ניכר ליבולים. עוד טענו המבקשים כי אימוני החיילים ופעולות שביצעו בשטח, כגון חפירת תעלות, הגבילו את תנועתם של רועים ועדריהם ומנעו גישה של התושבים לשירותים חיוניים מחוץ לכפריהם.
2. המשיבים טענו בתגובתם כי האימונים היו אימוני שדאות ומסעות שלא גרמו נזק לשדות. לפי המשיבים "במסגרת אימונים אלו לא נעשה שימוש בדרכים קיימות בשטח, לא נרמסו שדות זרועים וחרושים ואף לא נעשה שימוש באש חיה" (ס' 17 לתגובת המשיבים). עוד טענו המשיבים כי "מהבדיקה שנערכה מול גורמי הצבא עלה כי כוחות צה"ל שהתאמנו בשטח האש לא חפרו תעלות, כפי שנטען בבקשה ולא מנעו כל תנועה חופשית במרחב השטח האמור. עוד עלה בבדיקה כי כוחות צה"ל לא הקימו אוהלים על השדות החרושים והזרועים והחיילים לא נעו על השדות באופן רגלי או רכוב" (ס' 18 לתגובת המשיבים).
3. אלא שעדויות בעלי האדמות באזור והתמונות שהועברו לידי הח"מ מייצרים תמונה שונה לחלוטין מזו שמנסים המשיבים לצייר. מר מוחמד יוסף מוחמד אבו-עראם, תושב הכפר ג'ינבה, המצהיר מס' 1, מעיד כי חיילים ורכבים עברו על אדמותיו הזרועות בחיטה וגרמו

בכך נזק חמור לכ-15 דונם של שדות מעובדים. בשבועות שחלפו מאז לא הצליחו היבולים להתאושש והם כבר אבודים לשנה הנוכחית. בחלק אחר של אדמתו של מר אבו-ערס, בו שתל שעורה, חפרו החיילים תעלות בתוך השדות וסביבם.

מר אסמאעיל מוחמד עלי אבו עראם, המצהיר מס' 2, מספר כי החיילים הקימו 16 אוהלים קטנים על אדמה שבבעלותו באזור הכפר חלאווה, בו הוא מתגורר. המצהיר ראה את החיילים מיישרים את הקרקע תחת האוהלים, תוך שהם רומסים את שתילי העדשים בהם זרע את אדמותיו. כתוצאה מכך נהרסו כשני דונמים מתוך תריסר שבבעלותו.

מר חליל יונס מחמוד אבו עראם, המצהיר מס' 3, מעיד שראה את החיילים עוברים על אדמות חרושות וזרועות ומקימים אוהלים על שדות שכנים לשלו. בנוסף, על פי עדותו של מר חליל יונס, בשעות אחר הצהריים של יום האימונים הראשון, 21.1.13, פלשו חיילים על הכפר חלאווה בו הוא מתגורר והתאמנו שם בין הבתים.

4. עדויותיהם של המצהירים מגובות בתמונות מהאימונים ומהנוקים שאלו גרמו לשדות. בתמונות 1-2 המצורפות לתגובה זו ניתן לראות אוהלים צבאיים, חיילים ורכבים על גבי שדות מעובדים. בתמונות 3-7 ניתן לראות בבירור חיילים מתאמנים בליבן של אדמות חרושות וזרועות. בתמונה 8 חיילים מתאמנים בסמוך לאוהלי התושבים בכפר חלאווה. בתמונה 9 תעלות אימונים שנחפרו בסמוך לבור מים ליד מרכז ובתמונה 10 ניתן לראות גייפ צבאי שנוסע בתוך השדות המעובדים. תמונות 11-13 משקפות חלק מהנוקים שנגרמו לשדות כתוצאה מנסיעת הרכבים ומעבר החיילים דרכם. אכן, אין טוב ממראה עיניים.

התמונות מצ"ב ומסומנות נספח ת/1.

5. לאור כל אלו, טענת המשיבים כי האימונים לא נערכו על השדות ולא נגרם לאלו נזק תמוהה ולא ברור למבקשים על מה היא נסמכת. כיוון שחלק מהחקלאים, והמצהיר 1 ביניהם, התריעו בפני החיילים שהם גורמים נזק לשדות מעובדים וביקשו מהם שלא לנוע בתוכם, לא ניתן לטעון שלא ידעו כוחות הצבא כי האדמות עליהן התאמנו ובהן הקימו את מחנותיהם היו מעובדות וכי תנועת הכוחות בהם גורמת לנזק. מה גם שברוב המקרים קשה היה לטעות – בשדות המעובדים סימני חרישה בולטים והם ירוקים לעומת אדמות הטרשים הלא מעובדות שבשכנות להם, כפי שניתן לראות בבירור בתמונות המצורפות.

6. יש להדגיש, כי המבקשים לא טענו שנעשה שימוש באש חיה במהלך האימון ובוודאי שלא טענו כי הם או מי מתושבי השטח פונה מהאזור בעקבות האימונים. כמו כן, לא טענו המבקשים כי רכבים כבדים נעו על השטח. טענה זו הובאה אך בפנייתו הדחופה של עו"ד שלמה לקר לפרקליטות ביום תחילת האימונים, 21.1.13. משנבדקו הדברים על ידי הח"מ התברר כי רק גייפים נעו בשטח, ואת זאת טענו המבקשים בבקשתם.

7. טענתם של המבקשים היתה ועודנה כי כוחות הצבא התאמנו בתוך אדמותיהם המעובדות, אף שבעלי האדמות התריעו בפניהם שהם גורמים בכך נזק וביקשו שיחדלו. החיילים נעו על האדמות ברגל ובאמצעות רכבים, הקימו עליהן אוהלים, תוך שיישרו את הקרקע לצורך כך, וכן חפרו תעלות לצורך תרגילי הסוואה או מחסה.

8. יצוין, כי התושבים, למודי הניסיון ורווי האכזבות, לא ראו טעם בהגשת תלונות לכוחות הביטחון בגין הנזק שנגרם לרכושם. תלונות שהגישו הם ובני משפחתם בעבר לא זכו להתייחסות רצינית, אם בכלל. בכל מקרה, מובן שאין בכך כדי להעיד על קיומו של נזק לשדותיהם בפועל, בפרט נוכח הראיות החזותיות.

הנזקים לשדות והגבלות התנועה מהווים הפרה של צו הביניים

9. כזכור, ביום 16.1.2013 הוציא בית המשפט הנכבד צו ביניים-ארעי "המורה למשיבים להימנע מלהעביר בכפייה את העותרים ובני משפחותיהם מבתיים בכפרים אשר בשטח אש 918... עד למתן החלטה אחרת." צו ביניים זה בא תחת צו הביניים שניתן עוד בשנת 2000 במסגרת בג"ץ 517/00 ובג"ץ 1199/00 (העתירות המקורית) ואשר הורה לשמור על הסטטוס קוו באזור נשוא העתירות, ובכלל זאת להימנע מפינויים של העותרים ולאפשר את רעיית הצאן ואת העיבוד החקלאי, שהם מקורות פרנסתם הבלעדיים של רוב תושבי האזור.

10. המשיבים טענו, כי באימונים שהתקיימו בשטח אש 918 במהלך השבוע שבין ה-21.1 ל-27.1 אין כל חדש וכי אימונים כאלו התקיימו מעת לעת לאורך תקופת התנהלותן של העתירות הקודמות (ס' 18 לתגובת המשיבים). המבקשים אינם חולקים על כך – אימונים כאלו אכן התקיימו לאורך השנים מעת לעת. אלא שבכל פעם שהאימונים נערכו בשדותיהם המעובדים של תושבי האזור והסבו נזק פנו העותרים לבי"כ המשיבים בבקשה להפסיק את הפגיעה, וכשלא היה די בכך, פנו אף לבית המשפט הנכבד, והכל כמפורט בס' 5-3 לבקשת המבקשים.

11. יוזכר, כי לאורך 13 שנות חייו של צו הביניים בעתירות המקוריות התחייבו המשיבים במפורש להימנע מכל פגיעה בשטחים החקלאיים באזור, כאמור בס' 4-5 לבקשת המבקשים ובס' 6 לתגובת המשיבים מיום 3.2.13.

12. אלא שכעת, לדאבון המבקשים, עולה מתגובת המשיבים פרשנות מצמצמת של צו הביניים בעתירה החדשה מיום 16.1.13, לפיה כל עוד לא מפנים המשיבים את תושבי האזור מבתיים בכפייה, נשמר צו הביניים. פרשנות זו אינה מקובלת על המבקשים, כיוון שהיא סותרת את תכליתו של הצו, את פרשנותו המוסכמת של צו הביניים בעתירות המקוריות ואת ההתחייבויות שניתנו על ידי המשיבים במסגרת ההליכים הקודמים.

13. נזכיר, כי המבקשים הינם אנשי אדמה, אשר כל פרנסתם (הדלה) באה להם מאדמתם ומצאנם. לא יעלה על הדעת שהמבקשים לא יוכלו לפרנס את עצמם, בזמן שהם מתגוררים בבתיים בחסות צו בית המשפט הנכבד. לא ייתכן שכוחות הצבא יגרמו נזק לרכושם של המבקשים ויפגעו ביכולת ההישרדות שלהם ושל משפחותיהם.

14. המבקשים סבורים כי אותה פרשנות של צו הביניים בעתירות המקוריות ואותן התחייבויות שניתנו על ידי המשיבים לאורך השנים צריכות לעמוד בתוקפן גם במסגרת העתירה נשואת בקשה זו, שכן היא איננה אלא גלגול שני של העתירות המקוריות.

15. על כן, טוענים המבקשים כי אימוניהם של כוחות הצבא בשדותיהם המעובדים והגבלות התנועה, שהפריעו לרעיית הצאן ומנעו גישה לשירותים חיוניים, עולים כדי הפרה של צו הביניים. בנוסף, המבקשים סבורים כי נדרשת הבהרה של בית המשפט הנכבד בעניין היקף תחולתו של צו הביניים.

16. בשולי הדברים וביחס לטענות ב"כ המשיבים בס' 14 לתגובתה יצוין, כי עוד ביום 21.1.13 נשלח מכתב מעו"ד שלמה לקר לפרקליטות בדרישה להפסיק את הפגיעה בשדות המעובדים במסגרת האימון שהתחיל באותו היום. המכתב ששלחה הח"מ ביום 23.1.13 התייחס למכתבו של עו"ד לקר. במכתבה של הח"מ התבקשה תגובה מהמשיבים עד ליום 24.1.13. הדחיפות התחייבה מנסיבות העניין, שכן בכל יום נגרמו נזקים נוספים שאינם ברי תיקון לשדותיהם ולפרנסתם של המבקשים. ב"כ המבקשים אכן ניסתה להשיג את ב"כ המבקשים פעמים רבות בטלפון שנמסר לה ממזכירות מחלקת הבג"צים. אלא שלא היה בו מענה ואף משיבון לא. בדיעבד התברר לב"כ שהמספר שנמסר לה היה שגוי ועל כך יש להצר. משלא קיבלה מענה לפניויתה, לא בכתב ולא בעל פה, לא נותרה בידי הח"מ ברירה אלא להגיש את הבקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט ביום 27.1.13.

17. עוד יצוין, ביחס לס' 23-24 לתגובת המשיבים, כי סוגיות הבנייה הבלתי חוקית באזור חורגות מגדר העתירה נשואת בקשה זו, כפי שציינו המשיבים בהודעתם מיום 19.7.12 במסגרת ההליכים הקודמים (ס' 8 להודעת המשיבים).

18. לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע כי צו הביניים מחייב את המשיבים להימנע מפגיעה ברכושם של המבקשים, ובפרט באדמותיהם החקלאיות, ולקיים את פרנסתם, לרבות מרעה הצאן ועיבוד השדות.

19. בית המשפט מתבקש כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להטיל על המשיבים את הוצאות הגשת בקשה זו.

היום, 19 פברואר 2013

תמר פלדמן, עו"ד
ב"כ המבקשים